

CO-DEAL NAUJIENLAIŠKIS

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

ŠIAME LEIDINYJE:

Susitikimas Porte

CO-DEAL mokomoji programėlė

Pirmieji CO-DEAL naudotojų atsiliepimai

Kodėl šie scenarijai yra svarbūs

Naujausios naujienos apie CO-DEAL scenarijus

FHM

cre thi dev

Baltic
Education
Technology
Institute

UNIVERSIDAD
DE SEVILLA
1505

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SUSITIKIMAS PORTE

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidiny

2025 m. lapkričio 6–7 d. CO-DEAL partneriai susitiko **Porte, Portugalijoje**, kur vyko **2-asis tarptautinis projekto partnerių susitikimas**. Susitikimas suteikė galimybę apžvelgti projekto pažangą, aptarti mokymo medžiagos ir scenarijų rengimą bei suderinti tolesnius veiksmus kitam projekto etapui.

Partneriai taip pat aptarė **skirtingų projekto išteklių integravimą, sklaidos veiklas ir būsimas bendradarbiavimo galimybes**.

Vienas iš pagrindinių susitikimo metu parengtų elementų buvo situacijų, kurios bus pateikiamos **CO-DEAL interaktyvioje mokymų programėlėje, rinkinys: potvyniai, miškų gaisrai, elektros energijos tiekimo sutrikimai, karščio bangos, pandemijos ir kibernetinės atakos**.

CO-DEAL MOKYMAI

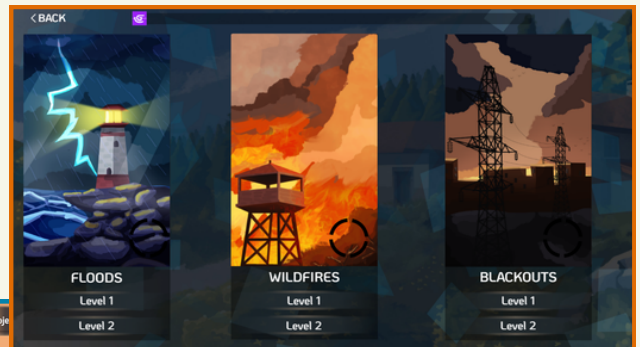
BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidiny

Šiuo tikslu CO-DEAL kuria interaktyvią internetinę mokymų programėlę, skirtą padėti naudotojams geriau suprasti, kaip bendruomenės gali pasirengti įvairioms krizėms ir į jas reaguoti. Pasitelkdami realistiškus krizių scenarijus, naudotojai turės galimybę susidurti su įvairiomis situacijomis, apsvarstyti skirtingus reagavimo būdus ir įvertinti savo sprendimų pasekmes.

Programėlėje pateikiami įvairių krizių scenarijai, skatinantys naudotojus veikti neapibrėžtumo sąlygomis, nustatyti svarbiausius poreikius ir veiksmingai bendrauti. Jos tikslas – ne tik suteikti daugiau žinių apie ekstremaliąsias situacijas, bet ir padėti ugdyti sprendimų priėmimo, komunikacijos ir koordinavimo įgūdžius, kurių gali prireikti realios krizės metu.

Programėle siekiama suteikti praktišką ir įtraukią mokymosi patirtį, kartu skatinant apmąstyti, kaip gyventojai ir bendruomenės galėtų veiksmingiau reaguoti į įvairias ekstremaliąsias situacijas.

PIRMIEJI CO-DEAL NAUDOTOJŲ

ATSILIEPIMAI

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidiny

Pirmasis CO-DEAL interaktyvių scenarijų vertinimas sulaukė labai palankių atsiliiepimų. Iš viso 79 naudotojai iš Vokietijos, Graikijos, Portugalijos ir Lietuvos išbandė mokymų aplinką ir pasidalijo savo įspūdžiais.

Dalyviai ypač palankiai įvertino realistiškas situacijas, praktines užduotis, scenarijų įvairovę, skirtingais vaidmenimis paremtas perspektyvas ir įtraukiantį žaidybinį metodą. Jų atsiliiepimai atskleidžia CO-DEAL scenarijų potencialą kaip praktišką priemonę, padedančią geriau suprasti, kaip žmonės gali pasirengti įvairioms krizėms ir į jas reaguoti.

Vienas dalyvis iš Portugalijos
pasidalijo savo įspūdžiais:

„Man patiko skirtingi veikėjai ir įtraukiančios istorijos. Kiekviename scenarijuje veikėjai atsiduria konkrečiose situacijose, todėl galime geriau suprasti, kaip reaguoti ir elgtis įvairiomis aplinkybėmis, su kuriomis susiduriame kasdieniame gyvenime.“

Vienas dalyvis iš Lietuvos taip pat pabrėžė scenarijų aktualumą:

„Ši tema šiandien yra labai aktuali. Žmonėms tikrai svarbu žinoti, kaip tinkamai elgtis tokių ekstremalių įvykių metu.“

Šie atsiliiepimai padės kryptingai planuoti kitą kūrimo etapą. CO-DEAL partneriai ir toliau tobulins platformos veikimą, navigaciją, interaktyvumą, grįžtamojo ryšio mechanizmus ir kalbines versijas, ypatingą dėmesį skirdami tiems aspektams, kuriuos naudotojai labiausiai įvertino pirmojo vertinimo metu.

FHM

cre thi dev

Baltic
Education
Technology
Institute

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

KODĖL ŠIE SCENARIJAI YRA SVARBŪS

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER NACIONALINIUS MOKYMUS

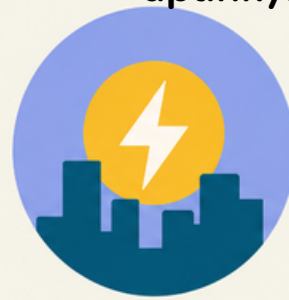
Rugpjūtis 2026 | 3 Leidiny

TPirmojo vertinimo metu gauti teigiami atsiliepimai taip pat pabrėžia realistiškų ir aktualių krizių scenarijų svarbą. Šeši į CO-DEAL mokymų programėlę įtraukti scenarijai atspindi iššūkius, su kuriais Europos bendruomenės susiduria jau šiandien.

Naujausi įvykiai Europoje rodo, kokį poveikį gali turėti potvyniai, miškų gaisrai, elektros energijos tiekimo sutrikimai, karščio bangos,

infekcinių ligų protrūkiai ir kibernetinės atakos gali sutrikdyti kasdienį gyvenimą ir pareikalauti greitos gyventojų, organizacijų bei valdžios institucijų reakcijos.

Nors jų priežastys ir pasekmės skiriasi, visos šios situacijos pabrėžia išankstinio pasirengimo, veiksmingos komunikacijos, koordinavimo ir gebėjimo priimti sprendimus sparčiai kintančiomis aplinkybėmis svarbą.

POTVYNIAI

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

2026 m. vasarį audra „Leonardo“ atnešė itin **gausius kritulius ir smarkius potvynius Ispanijoje bei Portugalijoje**. Ypač nukentėjo pietų Ispanija – Andalūzijoje buvo paskelbti aukšto lygio meteorologiniai perspėjimai, o tūkstančiai žmonių evakuoti. Grasalemoje, Kadiso provincijoje, dėl ypač intensyvių kritulių kilo didelio masto potvyniai, todėl **valdžios institucijos galiausiai nusprendė evakuoti visus miestelio gyventojus**. Portugaliją taip pat paveikė potvyniai ir **evakuacijos, o audrai slenkant per Pirėnų pusiasalį žuvo mažiausiai vienas žmogus**.

Vos po kelių savičių su potvyniais susidūrė ir **Lietuva**. 2026 m. kovą **pavasariniai potvyniai paveikė kelias šalies dalis, ypač Vakarų ir Šiaurės Lietuvą**. **Minijos upė išsiliejo Priekulės ir Gargždų apylinkėse**, o Šilutės rajone buvo paveiktos apie 43 sodybos ir **apsemtos kelios kelių atkarpos**. Padėtį dar labiau apsunkino ledo sangrūdos, trukdžiusios vandeniui įprastai nutekėti Kuršių marių link ir **didinusios vandens lygį upėse**.

POTVYNAI

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

Šie įvykiai parodo, kad **potvyniai gali kilti labai skirtingomis aplinkybėmis**. Pavyzdžiui, Pietų Europoje juos gali sukelti intensyvios Atlanto audros, o šiauriau – sniego tirpsmas, išsiliejusios upės ar ledo sangrūdos. Abiem atvejais **potvyniai gali greitai apsunkinti susisiekimą, izoliuoti gyvenamuosius namus, kelti grėsmę infrastruktūrai ir priversti valdžios institucijas priimti sudėtingus sprendimus dėl perspėjimų, evakuacijos ir skubiosios pagalbos**.

MIŠKŲ GAISRAI

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidiny

2026 m. vasarą Pietų Europą vėl apėmė **intensyvus miškų gaisrų** sezonas. Liepos pabaigoje **Graikija, Prancūzija ir Ispanija** vienu metu kovojo su **dideliais gaisrais**, kuriuos dar labiau skatino ekstremalus karštis, **išdžiūvusi augmenija ir stiprūs vėjai**. Graikijoje ypač sudėtinga padėtis susidarė Kretoje ir Peloponese, kur žuvo trys ugniagesiai, o liepsnomis ėmus kelti grėsmę gyvenvietėms buvo paskelbta evakuacija.

Ekstremali situacija neapsiribojo vien Graikija. **Prancūzijoje dėl didelių gaisrų teko evakuoti daug žmonių, o liepsnos nuniokojo dešimtis tūkstančių hektarų teritorijos**. Tuo metu Ispanija įvairiuose regionuose toliau kovojo su daugybe aktyvių gaisrų. Graikijoje **stiprūs vėjai apsunkino gaisrų gesinimą iš oro, o Kretoje, Parose ir Androse teko evakuoti daugiau nei dešimt gyvenviečių**. Kai kuriose vietovėse dėl sudėtingų sąlygų žmonės iš gaisro grėsmę patiriančių teritorijų teko evakuoti jūra.

MIŠKŲ GAISRAI

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

Miškų gaisrai kelia itin didelių iššūkių, nes situacija gali pasikeisti vos per kelias minutes. Pasikeitusi vėjo kryptis gali paversti anksčiau saugius kelius pavojingais, dūmai gali smarkiai sumažinti matomumą, o pagalbos tarnyboms tuo pat metu tenka saugoti gyvenvietes, organizuoti evakuaciją ir paskirstyti ribotus gaisrų gesinimo išteklius.

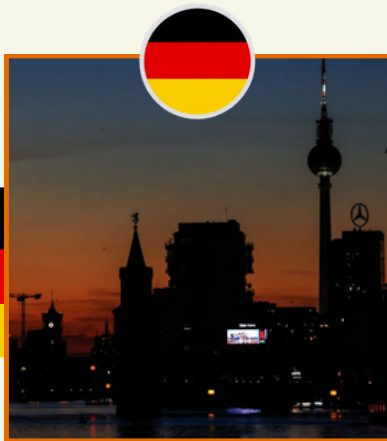

ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO SUTRIKIMAS

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

2026 m. sausį pietvakarinę Berlyno dalį paveikė didelio masto elektros energijos tiekimo sutrikimas, kilęs gaisrui apgadinus aukštos įtampos infrastruktūrą. Be elektros liko apie 45 000 namų ūkių ir 2 200 įmonių, iš viso – maždaug 100 000 žmonių. Elektros tiekimas buvo sutrikęs kelias dienas, tuo metu spaudė žiemos šalčiai. Tai tapo ilgiausiu elektros tiekimo nutrūkimu Berlyne nuo Antrojo pasaulinio karo laikų.

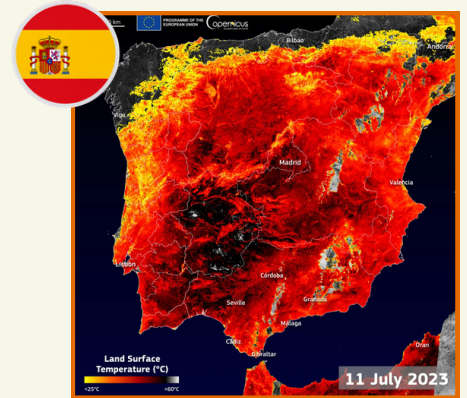
Šis įvykis parodo, kad elektros energijos tiekimo sutrikimas yra kur kas daugiau nei laikinas apšvietimo dingimas. Elektra būtina šildymui, telekomunikacijoms, interneto prieigai, sveikatos priežiūrai, verslui, mokėjimų sistemoms ir daugeliui viešųjų paslaugų. Ilgesniam laikui nutrūkus elektros tiekimui, vienos infrastruktūros sutrikimai gali greitai paveikti ir kitas, sukeldami grandininį poveikį visai bendruomenei.

KARŠČIO BANGOS

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

2026 m. birželio pabaigoje **Lietuvą užklupo išskirtinė karščio banga. Druskininkuose** temperatūra pakilo iki 36,3 °C – tai tapo nauju aukščiausios kada nors Lietuvoje birželio mėnesį užfiksuotos temperatūros rekordui. Birželio 28 d. Vilniuje temperatūra pasiekė 33,6 °C – tai aukščiausia birželio mėnesio temperatūra sostinėje per daugiau nei 250 metų trunkančių meteorologinių stebėjimų istoriją. **Lietuvoje taip pat užfiksuota šilčiausia birželio naktis per visą stebėjimų laikotarpį – Ventėje temperatūra nenukrito žemiau 24 °C.**

Tas pats ekstremalaus karščio laikotarpis kitose Europos šalyse turėjo ypač skaudžių pasekmių. **Birželio 20–28 d. Prancūzijoje, Belgijoje ir Nyderlanduose užregistruota mažiausiai 3 700 perteklinių mirčių. Prancūzijoje jų buvo daugiau nei 2 000, Belgijoje – apie 1 200, o Nyderlanduose – maždaug 480;** ypač stipriai karštis paveikė vyresnio amžiaus žmones. Karščio banga taip pat dar labiau apkrovė sveikatos priežiūros paslaugas ir infrastruktūrą.

KARŠČIO BANGOS

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidiny

Skirtingai nei potvyniai ar miškų gaisrai, karščio bangos dažnai nesukelia akivaizdaus fizinio niokojimo. Vis dėlto jų poveikis sveikatai gali būti labai rimtas, ypač vyresnio amžiaus žmonėms, vieniems gyvenantiems asmenims, lauke dirbantiems žmonėms, sergantiesiems lėtinėmis ligomis ir namų ūkiams, neturintiems tinkamų galimybių atsivėsinti.

PANDEMIJA

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

COVID-19 pandemija taip pat parodė, kaip svarbu nuolat stiprinti pasirengimą didelio masto visuomenės sveikatos ekstremaliosioms situacijoms. Visoje Europoje tokios šalys kaip Italija, Ispanija ir Prancūzija per pirmąsias pandemijos bangas susidūrė su didžiu spaudimu ligoninėms, o daugelyje sveikatos priežiūros sistemų trūko medicinos priemonių, įskaitant kaukes, apsaugos priemones ir testavimo medžiagas. Nors ūmiausias pandemijos etapas jau praėjo, jos padariniai ir toliau daro įtaką sveikatos priežiūros sistemoms, viešosioms institucijoms ir bendruomenėms visoje Europoje. Daugeliui šalių taip pat kilo sunkumų siekiant apsaugoti pažeidžiamas visuomenės grupes ir visuomenei teikti aiškią bei nuoseklią informaciją.

PANDEMIJA

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

Šias pasekmes lėmė ne vien pats virusas. Jos taip pat išryškino būtinybę stiprinti pasirengimą, institucijų tarpusavio koordinavimą ir ekstremaliųjų situacijų planų lankstumą. Pavyzdžiui, **Italijoje** per pirmąją pandemijos bangą šiaurinių regionų, tokių kaip Lombardija, ligoninės labai greitai buvo perpildytos, todėl valdžios institucijoms teko skubiai **pertvarkyti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ir per trumpą laiką įvesti griežtas priemones**. **Ispanijoje** pandemija sukėlė **didelį spaudimą ligoninėms ir globos įstaigoms, ypač paveikdama vyresnio amžiaus žmones ir kitas pažeidžiamas grupes**. Daugeliu atvejų valdžios institucijoms teko kurti ir tobulinti veiksmų procedūras jau vykstant krizei, o gyventojai turėjo greitai prisitaikyti prie besikeičiančių ribojimų, rekomendacijų ir rizikos lygio.

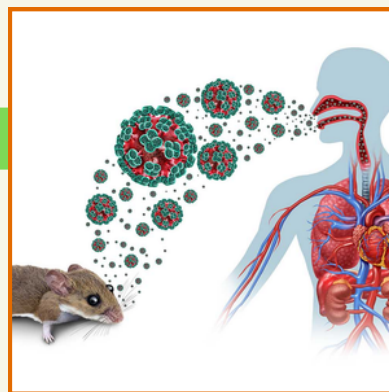
PANDEMIJA

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

Visai neseniai, 2026 m. gegužę, **kruiziniame laive, kuriuo keliavo keleiviai ir įgulos nariai iš 23 šalių**, įskaitant devynias ES / EEE šalis, buvo nustatytas **Andų hantaviruso** protrūkis. Protrūkio metu užregistruota **13 susirgimo atvejų ir trys mirtys**, taip pat **prireikė tarptautinio sąlytį turėjusių asmenų atsekimo bei sveikatos priežiūros institucijų tarpusavio koordinavimo**. Nors protrūkis buvo suvaldytas, o rizika visiems Europos gyventojams išliko labai maža, šis atvejis parodė, kaip **tarptautinis žmonių judėjimas gali greitai paversti vietinį infekcinės ligos protrūkį tarpvalstybiniu visuomenės sveikatos iššūkiu**.

Šis įvykis taip pat pabrėžė ankstyvo nustatymo, keitimosi informacija ir šalių tarpusavio koordinavimo svarbą nustačius naują infekcinę ligą. Keleiviai jau buvo išvykę į skirtingas šalis ir vietas, todėl sveikatos priežiūros institucijoms teko skubiai nustatyti sąlytį turėjusius asmenis, keisti informaciją ir stebėti galimus susirgimo atvejus skirtingose šalyse.

KIBERNETINĖS ATAKOS

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

2025 m. rugsėjį kibernetinė ataka, paveikusi bendrovės „Collins Aerospace“ teikiamą programinę įrangą, sutrikdė registracijos į skrydžius ir keleivių įlaipinimo sistemas keliuose didžiuosiuose Europos oro uostuose, įskaitant Briuselio, Londono Hitrou, Berlyno ir Dublino oro uostus. Neveikė automatinės registracijos ir bagažo tvarkymo sistemos, todėl oro uostams ir oro linijų bendrovėms teko pereiti prie rankinių procedūrų, o tai lėmė skrydžių vėlavimus ir atšaukimus. Briuselio oro uostas net paprašė oro linijų bendrovių atšaukti nemažą dalį išvykstančių skrydžių, kol sutrikimai tęsėsi.

Šis įvykis atskleidė vieną iš pažeidžiamumų, kuriuos lemia vis labiau tarpusavyje susietos skaitmeninės infrastruktūros. **Užpuolikui nebūtinai reikia atskirai pažeisti kiekvieną organizaciją. Sutrikdžius bendro technologijų paslaugų teikėjo veiklą, problemų vienu metu gali kilti daugelyje organizacijų, miestų ir šalių.**

KIBERNETINĖS ATAKOS

BENDRUOMENĖS AKTYVUMO IR ATSPARUMO STIPRINIMAS PER
NACIONALINIUS MOKYMUS

Rugpjūtis 2026 | 3 Leidinys

Šis iššūkis neapsiriboja vien aviacijos sektoriumi. Ligoninės, savivaldybės, transporto sistemos, telekomunikacijų paslaugos ir skubiosios pagalbos tarnybos vis labiau priklauso nuo bendros skaitmeninės infrastruktūros. **Todėl kibernetinės atakas reikėtų vertinti ne tik kaip informacinių technologijų problemą, bet ir kaip veiklos tęstinumo bei bendruomenių atsparumo iššūkį. Organizacijos turi žinoti, kurios paslaugos privalo veikti nepertraukiamai, kokios alternatyvos gali būti taikomos ir kaip užtikrinti komunikaciją bei koordinavimą, jei įprastos skaitmeninės sistemos taptų nepasiekiamos.**

